

РЕШЕНИЕ

№ 7495

гр. София, 08.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 21 състав, в публично заседание на 20.10.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Проданова

при участието на секретаря Кристина Петрова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **311** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е проведено по реда на чл. чл. 145 – 178, вр. чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс, вр. чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Предмет на разглеждане са предявени от А. А. Б., ЕГН [ЕГН], предявена чрез адв. Н. Х., срещу Столична дирекция на вътрешните работи – МВР, иск за обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 10 000 лева, изразяващи се в болки и страдания, търпени в периода от 7.8.– 10.12.2020 г. и причинени от:

- Заповед за задържане № 225зз-1013/7.8.2020 г. на полицаи при ОСПС-СДВР, отменена с влязло в сила на 17.12.2021 г. Решение № 7685 от 17.12.2021 г. на Административен съд – София-град и
- Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ-МВР, отменено с влязло в сила на 4.11.2021 г. Решение № 20102129 от 22.4.2021 г., постановено по н.а.х. дело № 17041/2020 г. на СРС, НО, 106 състав на СРС,НО, 106 състав.

Претендира разноски по настоящото производство.

В съдебно заседание, ищецът чрез адв. Н. Х., поддържа исковата молба. Ангажира показания на свидетеля М. К. за доказване на претенцията за неимуществени вреди.

Ответникът Столична дирекция на вътрешните работи, чрез юрк. М. Д., оспорва изцяло исковата молба. В представените по делото писмени бележки излага твърдения за недоказаност нанеимуществените вреди. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение жалбата да бъде уважена. Оспорва претендирания размер на исковата претенция.

Административен съд София - град, като съобрази доводите на страните и доказателствата, приема следното от фактическа страна.

С влязло в сила на 17.12.2021 г. Решение № 7685 от 17.12.2021 г. на Административен съд – София-град, е отменена Заповед за задържане на лице, рег. № 225зз-1013/7.8.2020 г. на полицаи при ОСПС-СДВР. С тази заповед А. А. Б. е бил задържан на 7.8.2020 г., 05.35 часа от полицейски орган, на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от Закона за министерството на вътрешните работи, по време на масовите протести в района на площад „Народно събрание“, в [населено място]. Освободен е на същата дата в 7.18 часа. Задържането е осъществено в помещение на предварителния арест на 01 РУ – СДВР и е продължило около два часа.

С влязло в сила на 22.4.2021 г. Решение № 20102129 от 22.4.2021 г., постановено по н.а.х. дело № 17041/2020 г. на СРС, НО, 106 състав на СРС,НО, 106 състав е отменено Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ - МВР, с което на А. А. Б. е наложено административно наказание „Глоба“ в размер на 100.00 /сто/ лева за нарушение на чл. 64 ал.1 от ЗМВР, изразяващо се в неизпълнение на писмено полицейско разпореждане да не възпрепятства свободното преминаване на МПС и хора по пътното платно на площад О. мост като по този начин пречи на полицейските органи да изпълняват задълженията си.

С отмяната на Заповед за задържане на лице, рег. № 225зз-1013/7.8.2020 г. и Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ-МВР, с което на А. А. Б. е наложено административно наказание „Глоба“ в размер на 100.00 /сто/ лева за нарушение на чл. 64 ал.1 от ЗМВР за ищеца А. А. Б. е налице първата предпоставка от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ – отменен акт на администрацията, като по тази предпоставка не се спори.

Следва въпроса за претърпени вреди от така отменените като незаконосъобразни Заповед за задържане на лице, рег. № 225зз-1013/7.8.2020 г. и Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ-МВР, като в случая се претендират неимуществени вреди, вследствие това. Негативните ефекти – болки и страдания, които твърди да е понесъл, ищецът е оценил на сумата от 10 000 лева.

За доказване на твърдените неимуществени вреди е разпитана свидетелката М. К., която твърди, че познава ищеца А. А. Б. като приятели и съмишленици. Споделя, че е запозната със случая относно неговото задържане на дата 7.8.2020 г. и има наблюдение върху това събитие. По време на мирните протести на „О. мост“, след обаждането, което получава през нощта, Б. се отправил към мястото. Не е била на място, но през цялото време са били в контакт с ищеца по телефона. Имали и група онлайн, в която се виждало всичко и по цели нощи будували заради голямата отговорност, която Б. и адв. Х. носели за всичко, което се случвало тогава. От м. юли 2020 г. до м. август, когато се разваля палатковия лагер и гражданското неподчинение на „О. мост“ - предполага, че е било 7 август 2020 г. Имало приложена агресия, която се видяла и през медиите. Б. бил арестуван, без лекарствата си. Споделя важността на лекарствата, които трябва да взима. Семейни приятели сме от 2005 г., от изборите, когато се запознахме. Децата му били израснали с тях. Задържането се отразило много тежко на Б.. Не само в самия ден, но и след това. Не било единственото му задържане. На майка му също се отразило много зле, както и на децата му. Дълго не можел да спи. Чудел се е как ще мине задържането му, защото трябва да пие хапчетата си под

час. Имал заболяване по рождение – веничка в главата, която с времето давала т.нар. А. – вид епилептичен припадък, с което обосновава важността от контролиране. Лекарства не му били осигурени по време на задържането и била в контакт със съпругата му, за да може да му се осигурят. След като излезнал спешно през нощта за „О. мост“, нямало как да ги вземе. Той е каузален човек и в момент, когато трябва да избира между каузата и здравето си, не е помислил кое първо да приготви. Последниците продължавали и досега – вдигал кръвно, което можело да бъде фатално за основното му заболяване. Все още се връщал към онзи момент.

При така установените факти, Административен съд София- град, обосновава следните правни изводи:

Настоящият състав на Административен съд София – град намира така предявения иск за неимуществени вреди за **ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛЕН**.

Съгласно чл. 7 от Конституцията на Република България държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Нормата прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Така извъндоговорната деликтна отговорност на държавата и общините за вреди е уредена в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) – това е приложимият специален материален закон, като съгласно препращащата норма на пар.1 от Заключителните разпоредби на ЗОДОВ за неуредените материално правни въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони – в случая ЗЗД и КТ. Отговорността на държавата е пряка, увреденият се обезщетява директно от съответното юридическо лице, към което принадлежи органът или длъжностното лице. Тя е обективна – носи се независимо дали вредите са причинени виновно (за разлика от отговорността по чл. 49 ЗЗД на юридическите лица, възложители на работа, отговарящи за вредите, причинени от изпълнителя на възложеното при или по повод извършването на тази работа). Специалният материален закон, в сила от 1.1.1989 г., е приет с цел улеснено удовлетворяване на претенциите на увредени физически лица във връзка с незаконосъобразна дейност на държавни органи и длъжностни лица. От една страна чрез насочване на исковите претенции към юридически лица, от чийто бюджет по-лесно ще се осъществи принудително изпълнение, и от друга страна с оглед липсата на необходимост от доказване на виновно поведение от съответното длъжностно лице.

Исковите, с претенция за обезщетяване на вреди, причинени на граждани от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл. 203, ал. 1, ал. 2), а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Чл. 1 от ЗОДОВ постановява, че държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне правото на иск за обезщетение по този ред, съответно, за да бъде доказана основателността на такъв иск следва да бъде установено кумулативното наличие на следните предпоставки: административен акт, отменен по надлежния ред като незаконосъобразен (в случая както се посочи по-горе е налице предвид отмяната с влезли в сила съдебни решения на Заповед за задържане на лице, рег. № 225зз-1013/7.8.2020 г. и Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника

на 01 РУ-МВР); причинена вреда; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразните актове и настъпилата вреда.

Искът за неимуществени вреди – 10 000 лева, е мотивиран с незаконосъобразно задържане в арест на СДВР, за срок от 05.35 часа на 7.8.2020 г., до 05.35 часа на 7.8.2020 г., въз основа на отменена от съда Заповед за задържане на лице, рег. № 225зз-1013/7.8.2020 г., както и привличане към административнонаказателна отговорност въз основа на отменено от съда Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ – МВР.

Освен отменените като незаконосъобразни Заповед за задържане и Наказателно постановление, налице е и предпоставката, претърпени неимуществени вреди от ищеца, вследствие това задържане. С отменената като незаконосъобразна заповед е била ограничена незаконосъобразно личната му свобода и неприкосновеност чрез задържането му за определен период от време, което само по себе си е увреждащо като крайна форма на ограничаване на свободата, основно човешко право, конкретно правото на придвижване и принудителния престой в ареста.

1.) Относно иска за неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразно задържане в арест на СДВР, за срок от 05.35 часа на 7.8.2020 г., до 07.18 часа на 7.8.2020 г., въз основа на отменена от съда Заповед за задържане на лице, рег. № 225зз-1013/7.8.2020 г.

Освен отменена като незаконосъобразна заповед за задържане, налице е и предпоставката, претърпени неимуществени вреди от ищеца, вследствие това задържане. С отменената като незаконосъобразна заповед е била ограничена незаконосъобразно личната му свобода и неприкосновеност чрез задържането му за определен период от време, което само по себе си е увреждащо като крайна форма на ограничаване на свободата, основно човешко право, конкретно правото на придвижване и принудителния престой в ареста.

Понесените неблагоприятни последици от това засягане на правото на свобода и сигурност по чл. 30, ал.1 КРБ и член 5, § 1, изр.1 ЕКПЧ съставляват сами по себе си неимуществени вреди, подлежащи на репарирание по чл. 1, ал.1 ЗОДОВ и член 5, § 5 ЕКПЧ. Самото затваряне в помещение по чл. 72, ал.2 ЗМВР часове наред е свързано с дискомфорт, неудобства и затруднения. При установената фактическа обстановка за претърпяването на неимуществени вреди от незаконното задържане на ищеца не са необходими формални доказателства, тъй като нормално такива се търпят при ограничаване на основни човешки права. Ограничаване на правото на свободно придвижване и принудителния престой в ареста, обичайно води до емоционални страдания за лицата, обект на такива ограничения. В случая обаче са ангажирани и конкретни доказателства, свидетелски показания от които се установява, че по време на задържането ищецът не е имал в себе си необходимите лекарства, последвало е безсъние и тревожност. Притеснявал се и дали ще успее да вземе навреме предписаните му лекарства. Като не намира основания да не кредитира тези показания и твърденията на ищеца, и при липса на насрещно доказване, съдът приема за доказано, че самото задържане на ищеца А. А. Б. от служители на ответника (лишаване от право на свободно придвижване) и престоя му в помещение за предварително задържане (арест), са създали у него негативни усещания (притеснение, обида, унижение, битов дискомфорт).

Въз основа на изложеното, съдът приема, че задържането по отменената заповед е

причинило на ищеца посочените по-горе неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена негова последица, тъй като именно в резултат на този незаконосъобразен административен акт той ги е претърпяла чрез изживяване на негативните емоции при самото задържане и престоя в ареста, а и след това.

С оглед гореизложеното, настоящият съдебен състав намира, че са налице предпоставките за основателност на предявения иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ–незаконосъобразен акт на орган на държавата, доказано е настъпването на вреди, както и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт и настъпилите вреди. Доказаният по основание иск следва да бъде разгледан и относно предявения му размер.

В чл. 4 от ЗОДОВ не са установени критерии за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Съгласно §1 от ДР на ЗОДОВ за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони. На основание чл. 52 ЗЗД размерът на обезщетението следва да се определи по справедливост. Понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД обаче не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 ЗЗД определя „по справедливост“, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът взема предвид, че обезщетение не се дължи за незаконосъобразно издаденото наказателно постановление, както и за самия акт на задържане по реда на чл. 63 ЗМВР.

Такива обстоятелства, при определяне на обезщетението за неимуществени вреди по искове с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ са: личността на увредения, данните за предишни правонарушения, начина му на живот и обичайната среда, отражението върху личния, обществения и професионалния живот, разгласа и публичност, стигнало ли се е до разстройство на здравето, а ако увреждането на здравето е трайно, каква е медицинската прогноза за развитието на заболяването както и всички обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания, преценявани с оглед конкретиката на случая. Във всички случаи на приложение на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите, база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането. Съдът приема, че претърпените от ищеца неимуществени болки и страдания в пряка причинно следствена връзка със случилото се могат да бъдат възмездени със сумата от 300 (триста) лева. За разликата до предявения размер иска за обезщетение за неимуществени вреди следва да се отхвърли. За разликата до предявения размер иска за обезщетение за неимуществени вреди следва да се отхвърли.

2.) Относно иска за неимуществени вреди, причинени от отменено с влязло в сила на 2.11.2021 г. Решение № 20102129 от 22.4.2021 г., постановено по н.а.х. дело № 17041/2020 г. на СРС, НО, 106 състав /лист 62-68 от делото/ Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ - МВР, с което на А. А. Б. е наложено административно наказание „Глоба“ в размер на 100.00 /сто/ лева за нарушение на чл. 64 ал.1 от ЗМВР, изразяващо се в неизпълнение на писмено полицейско разпореждане да не възпрепятства свободното преминаване на МПС и хора по пътното платно на площад О. мост като по този начин пречи на полицейските органи да изпълняват задълженията си.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ, Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо дали са причинени виновно от длъжностното лице. В този смисъл, тъй като отговорността на държавата се характеризира като обективна, безвиновна, вината не е елемент от фактическия състав на отговорността. Въз основа на мотивите, изложени по т. 1 от ТП № 2/19.5.2015 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегия на Върховния административен съд следва да се приеме, че наказателното постановление е последица от изпълнение на нормативно възложени задължения, упражнена административно-наказателна компетентност, законово предоставена на органите в рамките административната им правосубектност, което по своето съдържание представлява изпълнение на административна дейност и в този смисъл същият представлява властнически акт, издаден от административен орган и въпреки че поражда наказателно правни последици, е правен резултат от санкционираща административна дейност. Незаконосъобразността на властническият акт Наказателно постановление № 2983/21.8.2020 г. на началника на 01 РУ - МВР, от чиято отмяна ищецът черпи претенцията си за обезвреда, е установена с влязло в сила на 2.11.2021 г. Решение № 20102129 от 22.4.2021 г., постановено по н.а.х. дело № 17041/2020 г. по описа на СРС, НО, 106 състав.

По делото не е спорно наличието на допуснато процесуално нарушение, довело до накърняване правото на защита на ищеца, доколкото същото е издадено от некомпетентен орган. Прието е, че ищецът неправомерно е санкциониран поради липса на „наказуемо деяние във връзка със събитието“, а полицейските органи са превишили правомощията си. В тази насока са и мотивите на Решение № 20102129 от 22.4.2021 г., постановено по н.а.х. дело № 17041/2020 г. по описа на СРС, НО, 106 състав. В резултат на това е засегнат професионалният му авторитет и доброто му име. От изслушаните по делото свидетелски показания се установи, че в този период ищецът се е чувствал разтревожен и разстроен. Ето защо следва да се приеме за доказано настъпването на сочените в исковата молба неимуществени вреди, изразяващи се в емоционални страдания, засегнато чувство за справедливост, унижение и засягане на личното достойнство на ищеца.

На основание чл. 52 ЗЗД размерът на обезщетението следва да се определи по справедливост. Понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД обаче не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от

съда при определяне на размера на обезщетението. Справедливият размер на обезщетението следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 ЗЗД определя „по справедливост“, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът взема предвид, че обезщетение не се дължи за незаконосъобразно издаденото наказателно постановление, както и за самия акт на задържане по реда на чл. 63 ЗМВР. Съдът приема, че претърпените от ищеца неимуществени болки и страдания в пряка причинно следствена връзка със случилото се могат да бъдат възмездени със сумата от 300 (триста) лева. За разликата до предявения размер иска за обезщетение за неимуществени вреди следва да се отхвърли.

В настоящия случай приложение намира разпоредбата на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите и обезщетението за неимуществени вреди, че обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Тази преценка включва обективните обстоятелства на случая, както и събраните гласни доказателства, които сочат за сравнително висок интензитет на преживения от ищеца стрес и болки.

Доказаният по основание иск следва да се уважи до общ размер от 600 лева, като за разликата до предявения размер от 10 000 лева иска за обезщетение за неимуществени вреди следва да се отхвърли.

Разноски:

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски. При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца направените разноски съобразно уважената част от иска. В производството ответникът СДВР е представляван от надлежно упълномощения процесуален представител, който в хода на делото, преди приключване на устните състезания, е поискал присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ, съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. Предвид факта, че исковата молба е подадена след 29.11.2019 г. то на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение.

С оглед отхвърлената част на исковата претенция и размера на юрисконсултското възнаграждение от 100 лева е определено по реда на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ във връзка с чл. 24 от Наредбата за правната помощ,

приложима в настоящия случай. Същите следва да бъдат изчислени в размер на общо на 6,60 лева съразмерно на уважената част от иска на основание чл. 10, ал. 3, изр. 2 ЗОДОВ (при заплатена от ищеца държавна такса от 10 лева). Претендираните разноси от ищеца са съобразно платената държавна такса. При частично уважаване на исковите претенции техният размер следва да бъде присъден пропорционално на уважената част от исковите.

Воден от горните съображения и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2 АПК, чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ, Административен съд София - град, 21състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи при МВР да заплати на А. А. Б., ЕГН [ЕГН] обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер на 600,00 (шестстотин) лева, като

ОТХВЪРЛЯ иска за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди до предявения размер до 10 000 лева.

ОСЪЖДА А. А. Б., ЕГН [ЕГН] да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи при МВР разноси за юрисконсултско възнаграждение в размер на 6,60 (шест и шестдесет) лева.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да възстанови на А. А. Б., ЕГН 6701151081 разноси за водене на настоящото дело в размер на 0,60 (шестдесет стотинки) лева.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Върховния административен съд на РБ с касационна жалба, в 14 дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ: